

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ ПРОБЛЕМИ XXI СТОЛІТТЯ: АКТУАЛЬНІСТЬ, БАГАТОПОЛЯРНІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

**матеріали
I науково-практичної конференції**

29 листопада 2022 року
Полтава, Україна

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний Зклад «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»
Рада молодих учених і здобувачів вищої освіти
ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»
Факультет іноземних мов
Кафедра теорії та практики перекладу
Кафедра східних мов
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
ПОЛТАВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА. УНІВЕРСИТЕТ
«УКРАЇНА»
Кафедра філології та соціально гуманітарних дисциплін
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА
ДРАГОМАНОВА
Кафедра прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ ПРОБЛЕМИ ХХІ СТОЛІТТЯ:
АКТУАЛЬНІСТЬ, БАГАТОПОЛЯРНІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ**

МАТЕРІАЛИ
І НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(29 листопада 2022 року)

Полтава
Україна

УДК 316(063)

С69

Організаційний комітет конференції

Олена КАРАМАН, доктор педагогічних наук, професор, ректор Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Ярослава ЮРКІВ, доктор педагогічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Ірина МИГОВИЧ, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри романо-германської філології, в.о. декана факультету іноземних мов Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Світлана ПЕРОВА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та практики перекладу, в.о. завідувача кафедри теорії та практики перекладу Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Ольга КРИСАЛО, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та практики перекладу Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Ольга КОРИНСЬКА, викладач кафедри теорії та практики перекладу, заступник декана з соціально-гуманітарної роботи факультету іноземних мов, голова Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Олександра БОРЗОВА, викладач кафедри східних мов Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Олена ОВЧАРЕНКО, викладач кафедри східних мов, заступник голови Ради молодих учених і здобувачів вищої освіти Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Світлана МАКАРЕЦЬ, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету.

Сергій ПРИХОДЬКО, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету.

Яніна ТАГІЛЬЦЕВА, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету.

Наталія РЯБОКОНЬ, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри філології та соціально-гуманітарних дисциплін Полтавського інституту економіки і права.

Наталія ЛЕМІШ, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Світлана МАТВЄЄВА, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри прикладної лінгвістики, порівняльного мовознавства та перекладу, заступник декана факультету іноземної філології з наукової роботи викладачів Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

С69 Соціально-гуманітарні проблеми ХХІ століття: актуальність, багатополарність, перспективи розвитку: матеріали І науково-практичної конференції (м. Полтава, 29 листопада 2022 року). Полтава : Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» : Полтава, 2022. 223с.

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Державного закладу
"Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"
від 02.12.2022 (протокол № 4).*

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів,
за виклад, зміст і достовірність яких відповідальні автори.
Погляди, відображені у публікаціях, не завжди можуть співпадати
з офіційною позицією організаторів конференції.*

**© Державний заклад «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка», 2022**

ФОРМИ І МЕТОДИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Котєнєва Ірина Сергіївна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
koteneva_is@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-4214-8463>

Карлова Надія Миколаївна,
кандидат філологічних наук, доцент кафедри
української мови
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-3020-1391>

Проблема організації соціально-гуманітарної роботи у закладі вищої освіти є однією з найактуальніших у педагогічній теорії і практиці та спонукає освітян до пошуку нових шляхів якісного вдосконалення процесу взаємодії зі студентською молоддю.

Мета розвідки – описати форми і методи соціально-гуманітарної роботи в закладах вищої освіти.

Соціально-гуманітарна робота є невід’ємним складником становлення особистості фахівця. Вона

спрямована на різнобічний гармонійний розвиток творчої особистості здобувача вищої освіти, усвідомлення ним соціальної значущості обраної професії, її необхідності для суспільства й життєвої самореалізації.

Виховання розглядаємо як складник соціально-гуманітарної роботи, тому доцільно розглядати виховання як цілеспрямований процес формування особистості, що здійснюють за допомогою різних методів – шляхів досягнення поставленої мети, сукупності способів цілеспрямованого впливу на свідомість, волю, почуття, поведінку здобувачів вищої освіти, їх корекцію й удосконалення з метою вироблення у них визначених метою виховання якостей (Фіцула, 2005).

Класична педагогіка розрізняє такі групи методів: методи формування свідомості особистості (бесіда, лекція, диспут, дискусія, переконання, навіювання, приклад, пояснення); методи організації діяльності, спілкування, формування позитивного досвіду суспільної поведінки (педагогічна вимога, громадська думка, довіра, привчання, вправи (тренування), створення виховних ситуацій, прогнозування); методи стимулювання діяльності й поведінки (змагання, заохочення, покарання); методи контролю, самоконтролю, самооцінки діяльності й

поведінки (спостереження, бесіда, опитування (анкетне, усне), тести, педагогічний експеримент, аналіз результатів діяльності, самопізнання, самоаналіз, самооцінювання, самоконтроль, саморегуляція) (Енциклопедія освіти, 2008; Фіцула, 2005).

Форма соціально-гуманітарної роботи – це зовнішнє виявлення процесу виховання. Якщо зміст процесу соціально-гуманітарної роботи вказує на те, що є, то форма – у якому вигляді вона проявляється. Звісно, зміст зумовлює зміну форми й навпаки. Зміст формують, форму наповнюють змістом.

Форми соціально-гуманітарної роботи виконують низку функцій у педагогічному процесі. зокрема організаційну (оскільки будь-яка форма соціально-гуманітарної роботи передбачає вирішення організаційних завдань; організація заходу відображає визначену логіку дій, взаємодії учасників); регулювальну (використання різних форм дозволяє регулювати і стосунки між едвайзером, заступником директора / декана з соціально-гуманітарної роботи та здобувачами вищої освіти, і між здобувачами вищої освіти; завдяки необхідності взаємодії учасників відбувається формування норм соціальних відносин); інформаційну (повідомлення здобувачам вищої

освіти суми знань, необхідних їм у подальшому житті в суспільстві та актуалізація тих знань, які вони мають, звернення до їхнього досвіду).

У соціально-гуманітарній роботі серед здобувачів вищої освіти, у розвитку їхніх творчих здібностей, у формуванні необхідних майбутньому фахівцеві якостей важлива роль належить спеціально організованій позааудиторній виховній роботі. Форми її організації у закладі вищої освіти можуть бути масові, групові та індивідуальні (Енциклопедія освіти, 2008; Практична педагогіка виховання, 2000; Фіцула, 2005). За терміном проведення можна виокремити короткочасні; тривалі; традиційні; ситуативні.

За видами діяльності вирізняють форми навчальної, трудової, спортивної, художньої, естетичної діяльності тощо. Найбільш вартісними у наш час є використання в закладі вищої освіти комплексних форм соціально-гуманітарної роботи, у яких поєднують декілька видів діяльності. За способом впливу розрізняють безпосередні й опосередковані форми соціально-гуманітарної роботи (в останніх виховний вплив залишається прихованим від здобувачів вищої освіти). За суб'єктом організації форми можуть бути такі: організаторами здобувачів вищої

освіти є викладачі, едвайзери, інші суб'єкти соціально-гуманітарного процесу; діяльність організована на основі співпраці між викладачами та здобувачами вищої освіти; ініціатива та її реалізація належить здобувачам вищої освіти (такі форми є найбільш цінними). За кількістю учасників форми можуть бути індивідуальні (едвайзер – здобувач); групові (едвайзер – група здобувачів вищої освіти); масові (едвайзер – декілька груп, курс, інститут / факультет) (Енциклопедія освіти, 2008; Практична педагогіка виховання, 2000; Фіцула, 2005).

Отже, ураховуючи функційний підхід, форму соціально-гуманітарної роботи визначаємо як основний компонент організації педагогічного процесу, методи – як сукупність способів цілеспрямованого впливу на здобувачів вищої освіти з метою вироблення у них визначених метою виховання якостей. Заклади вищої освіти за своїм статусом зобов'язані професійно готувати не тільки кваліфікованих фахівців, а й виховувати всебічно й гармонійно розвинених громадян, підготовлених до соціальної та професійної діяльності в сучасному суспільстві, громадян, здатних примножувати його цінності. З огляду на це перспективним у подальших дослідженнях видається акцент на формуванні

у здобувачів вищої освіти насамперед духовно-моральних якостей для становлення майбутнього фахівця.

Література

1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремінь. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
2. Практична педагогіка виховання : посіб. з теорії та методики виховання / упоряд. Г. І. Іванюк ; ред. М. Ю. Красовицький. Київ; Івано-Франківськ : Плай, 2000. 218 с.
3. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2005. 542 с.

Наукове видання

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ ПРОБЛЕМИ XXI СТОЛІТТЯ:
АКТУАЛЬНІСТЬ, БАГАТОПОЛЯРНІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ

**МАТЕРІАЛИ
І НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

Українською та англійською мовами

Відповідальна за випуск **Світлана ПЕРОВА**
Оригінал-макет **Ольга КОРІНСЬКА**
Дизайн обкладинки **Ольга КОРІНСЬКА**

Адреса оргкомітету та редакційної колегії:
м. Полтава, Україна
E-mail: department.translation.2019@gmail.com